

W  
P  
L  
Y  
N  
E  
O

URZĄD MIEJSKI  
w Czechowicach-Dziedzicach  
PUNKT KANCELARYJNY

06-12-2022

Nr. 54 662. Wyd. BRM

data i podpis.....

BRM-152.4.2022



0383119

Czechowice-Dziedzice, 04.11.2022 r.

do wydziału  
usług  
RBM  
Wsp

Rada Miejska Czechowic-Dziedzic

## PETYCJA W SPRAWIE USTANOWIENIA UŻYTKU EKOLOGICZNEGO „REMIZA LEŚNA BAŻANIEC”

Szanowna Rado Miejska, my, niżej podpisani mieszkańcy gminy Czechowice-Dziedzice oraz osoby, którym dobro przyrody Czechowic-Dziedzic leży na sercu, zwracamy się z wnioskiem o ustanowienie, bez zbędnej zwłoki, użytku ekologicznego „Remiza leśna Bażaniec” na działkach o numerach:

240204\_4.0001.2078/92, 240204\_4.0001.2105/17, 240204\_4.0001.2105/16,  
240204\_4.0001.2078/98, 240204\_4.0001.2078/96, 240204\_4.0001.2078/97,  
240204\_4.0001.2105/11 – działki należące do gminy Czechowice-Dziedzice,  
240204\_4.0001.2078/63 – działka należąca do Lasów Państwowych.



1. Mapa przedstawiająca zaznaczone tereny, które jako strona społeczna zgłaszamy do objęcia ochroną w postaci użytku ekologicznego. - źródło geoportal.

Przykładem ilustrującym problem może być remiza leśna „Bażaniec”, w której rozpoczęto wycinkę starodrzewu oraz doprowadzono do nieomal całkowitej dewastacji alei lip kandelabrowych przy Pałacu Kotulińskich. Brak wspomnianych decyzji i stosownych uchwał szczególnie dotkliwie odbije się na wschodniej części Gminy, która nie będzie chroniona przez zapisy odnoszące się do działań ochronnych prowadzonych na obszarach NATURA 2000 (zachodni fragment Gminy Czechowice-Dziedzice).

Kolejnym przykładem może być postępująca zabudowa indywidualna, szczególnie nasilona w południowozachodniej części gminy, na granicy z Bielskiem-Białą oraz w okolicach Podraja. Na obszarach tych obserwujemy zjawisko ‘wdzierania się’ zabudowy w bardziej zwarte kompleksy leśne, ich szatkowanie i rozdzielanie siecią dróg dojazdowych.

W konsekwencji pozostają jedynie niewielkie enklawy leśne, zbyt małe i coraz bardziej izolowane, aby zapewnić odpowiednie miejsca bytowania dla gatunków typowo leśnych. Nowe tereny zurbanizowane wymagają budowy/rozbudowy różnorodnej infrastruktury towarzyszącej, uregulowań związanych z gospodarką wodno-ściekową czy lokowaniem odpadów. Podejmowane z reguły rozwiązania doraźne prowadzą do obniżenia (a nawet utraty) istniejących walorów przyrodniczych (zanieczyszczenie cieków, lokowanie odpadów, zmiany właściwości gleb czy nawet rzeźby terenu).

Pomimo dużego spadku różnorodności faunistycznej, w porównaniu ze stanem z roku 1996, na terenie gminy wciąż występują populacje rzadkich i chronionych gatunków zwierząt. Niektóre z nich chronione są nie tylko prawem krajowym, ale także prawem wspólnotowym i wymieniane są w Załączniku I Dyrektywy Ptasiej oraz w Załącznikach II i IV Dyrektywy Siedliskowej Rady Europy. Ochrona tych gatunków ma więc charakter priorytetowy. Większość ich stanowisk znajduje się na obszarach proponowanych do ochrony zarówno w niniejszym jak i w poprzednim opracowaniu. Wiele chronionych zwierząt przemieszcza się na terenie Gminy wzdłuż wymienionych korytarzy ekologicznych. Ptaki wodne i wodno-błotne odpoczywają i żerują, na proponowanych do objęcia ochroną kompleksach stawów, podczas wiosennych i jesiennych wędrówek.

Aby ochrona zwierząt była skuteczna musi obejmować wszystkie aspekty ich cyklu życiowego. Warunkiem stałego zamieszkania na danym terenie jest zapewnienie zwierzętom miejsc lęgowych, miejsc wychowu młodych (lub przeobrażenia), bazy pokarmowej, kryjówek oraz terenów do zimowania. Często poszczególne fazy cyklu życiowego przebiegają w zupełnie innych siedliskach. Dlatego tak ważne jest zachowanie różnego typu biotopów zarówno leśnych jak i wodnych czy użytkowanych rolniczo oraz zachowanie ciągłości między nimi. **Jeżeli poszczególne obszary będą oddzielone np. zabudową to taka fragmentacja siedlisk z całą pewnością doprowadzi do dalszego zubożenia faunistycznego gminy.**

(...)

**Zahamowanie tego niepożądanego, z punktu widzenia idei zrównoważonego rozwoju, zjawiska może zagwarantować powołanie form ochrony przyrody rekomendowanych w niniejszym opracowaniu oraz utrzymanie na obszarze miasta i gminy obszarów o podwyższonych walorach przyrodniczych i krajobrazowych wraz z korytarzami i węzłami**

***ekologicznymi za pośrednictwem stosownych zapisów w planach zagospodarowania przestrzennego. [1]***

W tym opracowaniu ponownie jako priorytet w ochronie gminnej przyrody proponuje się, aby następujące, bardzo cenne przyrodniczo tereny, objąć odpowiednimi formami ochrony:

– Stawy „Hałcnowiec” i „Sokoły” w Toczkwicach i Ligocie – Rekomendowana forma ochrony: Ze względu na potwierdzone walory przyrodnicze i kulturowe (historyczne) proponujemy objęcie kompleksu stawów „Hałcnowiec” i „Sokoły” ochroną w formie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego.

– „Dolina Wisły” ze szczególnym uwzględnieniem odcinka na wschód od drogi krajowej nr 1 wraz z kompleksem stawów w północno-wschodniej części gminy. - Rekomendowana forma ochrony: Ze względu na duże znaczenie w utrzymaniu walorów przyrodniczych oraz rolę korytarza ekologicznego w powiązaniach z sąsiednimi obszarami proponuje się ochronę w formie Obszaru Chronionego Krajobrazu

– Zespół stawów hodowlanych w okolicy Kolonii Żebracz - Rekomendowana forma ochrony: Zespół przyrodniczo-krajobrazowy

– Remiza leśna „Podraj” - Rekomendowana forma ochrony: użytek ekologiczny

– Kompleks leśny „Górny Las” oraz łąki i stawy na południe od ul. Mazańcowickiej w Czechowicach Górnych - Rekomendowana forma ochrony: użytek ekologiczny

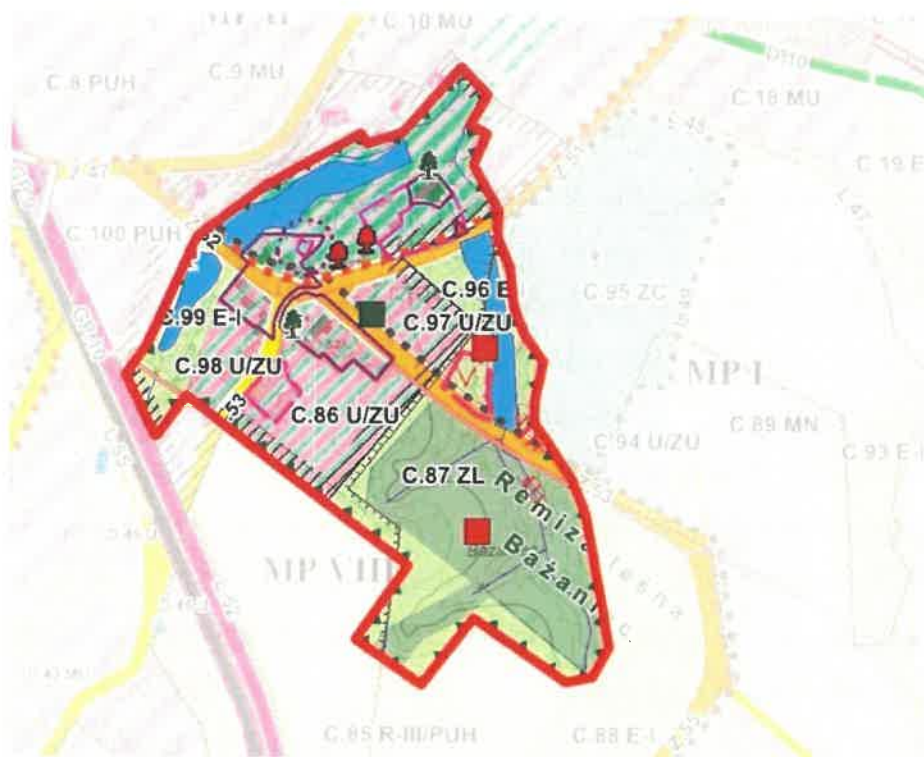
– Kompleks stawów i wąwozów – Brożyska – Rekomendowana forma ochrony: Właściwą formą ochrony jest w przypadku tego obszaru zespół przyrodniczo-krajobrazowy.

Oraz **Remizę leśną „Bażaniec” przy ul. Zamkowej**, o której w waloryzacji przyrodniczej z lat 2012/2013 czytamy tak:

Początek cytatu.

**Lokalizacja obszaru:**

*Remiza leśna „Bażaniec” rozciąga się wzdłuż ulicy Zamkowej; ograniczona jest od zachodu drogą krajową nr 1, zaś od północy ul. Kopernika. Od południowego zachodu, południa i zachodu graniczy ona z polami uprawnymi (Rys.8).*



Rys. 8. Proponowany użytek ekologiczny „Remiza leśna Bażaniec” wraz z terenami przyległymi.

### **Charakterystyka obszaru:**

*Jest to zachowana w krajobrazie rolniczym niewielka remiza leśna, gdzie dnem głębokiego jaru płynie mały potok zbierający wody z okolicznych, wyżej położonych terenów rolniczych i otwartych. Potok miejscami tworzy rozlewiska, miejscami jest sztucznie spiętrzany. Potok ten w rejonie cmentarza przy kościele św. Katarzyny zasila niewielkie stawy hodowlane. Dalej płynie wzdłuż ul. Wodnej i kończy bieg uchodząc do Hłownicy zaraz za ujściem Wapienicy.*

*Rzeźba terenu jest tu urozmaicona, co znajduje odzwierciedlenie w strukturze szaty roślinnej. Na omawiany kompleks składają się tereny leśne, siedliska wilgotne (potoki, stawy, rozlewiska, źródliska) oraz tereny rolnicze i parkowo-ogrodowe.*

*Tereny leśne tworzą dość zwarty kompleks w południowo-wschodniej części obszaru. Wyżej położone miejsca zajmuje las mieszany, gdzie w drzewostanie dominują klon *Acer platanoides*, jawor *Acer pseudoplatanus*, dąb szypułkowy *Quercus robur*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*.*

*Nieco mniej licznie spotykany jest tu buk *Fagus sylvatica*, grab *Carpinus betulus* i jesion *Fraxinus excelsior*. Pojedynczo występują także nasadzone: dąb czerwony *Quercus rubra*, świerk *Picea abies*, modrzew *Larix decidua*, kasztanowiec *Aesculus hippocastanum* i wejmutka *Pinus strobus*. W warstwie krzewów rosną m.in.: bez czarna *Sambucus nigra*, koralowy*

*S.racemosa*, kruszyna *Frangula alnus*, leszczyna *Corylus avellana* i podrosty drzew: jaworu i grabu. Runo jest zróżnicowane i bogate. Tworzą je rośliny występujące w żyznych lasach liściastych (m.in. z klasy *Querc-Fagetea*). Pospolicie występuje tu zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, turzyca drżączkowata *Carex brizoides*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, kłosownica rozpierzchna *Milium effusum*, podagrycznik *Aegopodium podagraria*, czosnaczek *Alliaria petiolata*, trybuła leśna *Anthriscus sylvestris*, gajowiec żółty *Galeobdolon luteum* i dąbrówka rozłogowa *Ajuga reptans*. Z rzadszych gatunków wymienić należy kokorycz bulwiastą *Corydalis solida* i żywokost bulwkowaty *Symphytum tuberosum*. Na terenie tego niewielkiego obszaru posiadają swe stanowiska także rośliny chronione: tworząca dość liczne łany konwalia majowa *Convallaria majalis* i bluszcz pospolity *Hedera helix*.

Dno jaru i miejsca wilgotne porasta las łęgowy. Drzewostan łągu olszowo-jesionowego tworzy tu olsza czarna *Alnus glutinosa* i jesion wyniosły. W podroście rosną: bez czarny, brzoza, kruszyna i podrosty jesionu. Bogate i bujnie rozwinięte runo tworzą rośliny charakterystyczne dla żyznych lasów liściastych ze związku *Alno-Padion*. Pospolicie występuje tu ziarnopłon wiosenny *Ficaria verna*, zawilec gajowy *Anemone nemorosa*, turzyca drżączkowata *Carex brizoides* oraz skrzyp leśny *Equisetum sylvaticum*. Z rzadszych gatunków rośnie tu w większych skupieniach skrzyp olbrzymi *Equisetum telmateia* (gatunek objęty ochroną ścisłą). Dno jaru prezentuje się szczególnie efektownie wiosną podczas kwitnienia wielu gatunków runa: zawilca gajowego *Anemone nemorosa*, rzeżuchy gorzkiej *Cardamine amara*, knieci błotnej *Caltha palustris*, pępawy błotnej *Crepis paludosa* czy śledziennicy skrzętolistnej *Chrysosplenium alternifolium*. Brzegi potoków i rozlewiska porastają zbiorowiska o charakterze ziołoroślowym z wysokimi bylinami, jak ostrożeń warzywny *Cirsium oleraceum* i sitowie leśne *Scirpus sylvaticus*.

W dolnej części kompleksu leśnego, poniżej ul. Zamkowej drzewostan tworzy jesion wraz olszą czarną. W warstwie krzewów dość licznie występuje leszczyna *Corylus avellana*, jarzębina *Sorbus aucuparia*, grab *Carpinus betulus*, czeremcha ptasia *Padus avium* i bez czarny *Sambucus nigra*. Ze względu na duże zacienienie runo jest tu dość ubogie. Większe płaty tworzy turzyca drżączkowata *Carex brizoides*. Ponadto występują tu dość pospolite gatunki leśne i zaroślowe, jak wietlica samicza *Athyrium filix-femina*, skrzyp leśny *Equisetum sylvaticum*, starzec Fuchsa *Senecio ovatus*, czartawa pospolita *Circaea lutetiana*, konwalijka dwulistna *Majanthemum bifolium*, bluszczyk kurdybanek *Glechoma hederacea*, gajowiec *Galeobdolon luteum* i jeżyny *Rubus sp.*, z dość znacznym udziałem maliny *Rubus idaeus*.



Walorem obszaru są także pojedyncze okazałe dęby, brzozy, jesiony, lipy i graby. Niektóre drzewa posiadają już wymiary zbliżone do pomnikowych.

Na uwagę zasługuje bardzo licznie występujący gatunek inwazyjny – niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, którego płaty występują na terenie całego kompleksu leśnego oraz dość liczne siewki dębu czerwonego *Quercus rubra*.

Brzezi stawów śródleśnych są trudno dostępne, o stromych skarpach, prawie bez roślin.

W miejscach bardziej dostępnych, w pobliżu wody pojawiają się rośliny nitrofilne: pokrzywa *Urtica dioica*, skrzyp błotny *Equisetum palustre*, podagrycznik *Aegopodium podagraria*, czy bodziszek cuchnący *Geranium robertianum*.

W dolnym biegu potoku, poza obszarami leśnymi zlokalizowane są stawy rybne. Z niegdyś rozległych nadrzecznych, pasów lasów łęgowych pozostały jedynie niewielkie płaty z jesionem, wiązami i olszą czarną w drzewostanie lub pojedyncze drzewa i grupy drzew (topoli czarnej i białej oraz wierzby białej i kruchej).

Występują tu rośliny i zwierzęta związane bądź bezpośrednio z wodą, bądź z wilgotnymi siedliskami nadwodnymi. Brzezi części zbiorników porastają z rzadka szuwary pałkowe (z pałką szerokolistną i wąskolistną *Typha latifolia*, *T. angustifolia*) i mozgowe (z mozgą trzcinową *Phalaris arundinacea*) lub trzcinowiska (z trzciną pospolitą *Phragmites communis*). Zbiorowiska szuwarowe opanowują zarówno brzezi zbiorniki wodne jak i miejsca czasowo podtapiane. W toni zbiorników wykształcają się zbiorowiska zakorzeniających się hydrofitów, roślin zanurzonych (wywłócznik *Myriophyllum*, rogatek *Ceratophyllum*, moczarka kanadyjska *Elodea canadensis*, rdestnice *Potamogeton* itp.).

Na powierzchni wody występują często skupiska roślin nie zakorzeniających się z klasy *Lemnetea* (rzęsy – *Lemna* i spirodela wielokorzeniowa *Spirodela polyrrhiza*). Gospodarka rybacka na tym obszarze sięga dawnych czasów. Stawy wraz z siecią rowów łączących, groblami i innymi urządzeniami hydrotechnicznymi stanowią do dziś funkcjonujący system.

Cieki i zbiorniki wodne to cenne z przyrodniczego punktu widzenia biotopy, ale jednocześnie najbardziej wrażliwe i narażone na degradację.

Pozostałą część omawianego obszaru zajmują zabudowania pałacu Kotulińskich, zieleni parkowa otaczająca pałac, sieć drogowa oraz tereny rolnicze otaczające kompleksy leśne. Tereny rolnicze oraz część otwartych terenów, gdzie prowadzona jest działalność rolnicza to, poza polami uprawnymi, pastwiskami i kompleksami łąk kośnych, także sady i większe gospodarstwa ogrodnicze. Dominują tu, poza samymi uprawami, towarzyszące im zbiorowiska chwastów segetalnych (zbiorowiska z klas *Secalietea* i *Chenopodietea*).

Na ograniczonej powierzchni nieużytków porolnych spontanicznie pojawiają się zbiorowiska ruderalne wysokich bylin, często z dominacją różnych gatunków północnoamerykańskich nawłoci np. kanadyjskiej i późnej *Solidago canadensis*, *S. gigantea* słonecznika bulwiastego *Helianthus tuberosus*. Pastwiska i łąki kośne, ze względu na ekstensywny sposób ich użytkowania, są miejscami, gdzie zachowuje się półnaturalna roślinność. Występuje tu szereg rzadkich gatunków roślin łąkowych oraz zwierząt związanych z terenami otwartymi i biotopami wilgotnymi. Tereny te mają także duże znaczenie w zachowaniu walorów krajobrazowych i utrzymaniu lokalnej bioróżnorodności.

Tereny parkowe charakteryzują się specyficzną roślinnością synantropijną. Są to obszary z dominacją roślinności kultywowanej, zakomponowanej i stale pielęgnowanej przez człowieka. Dobór drzew i krzewów i ich układ przestrzenny uwarunkowany jest historycznie oraz warunkami lokalnymi. W nasadzeniach parkowych obok rodzimych gatunków drzew i krzewów wykorzystane są także ozdobne rośliny drzewiaste obcego pochodzenia. Udział ma tu też roślinność strzyżonych trawników, często z udziałem darniowych zbiorowisk trawiastych.

Skład fauny jest tutaj stosunkowo zróżnicowany, co wynika z jednej strony z obecności cieków, z drugiej zaś jest wynikiem występowania zadrzewień ze znacznym udziałem starodrzewu, warstwy krzewów tworzącej bardziej zwarte kępy jak również bezpośredniego sąsiedztwa otwartych terenów rolniczych. Dzięki takiemu zróżnicowaniu biotopów mamy na omawianym obszarze często do czynienia z tzw. efektem styku lub efektem ekotonu. Sprawia on, że różnorodność gatunkowa jest stosunkowo wysoka.

W potoku płynącym dnem jaru woda jest czysta. Rozlewiska potoku i tworzenie miejscowych, niewielkich obszarów podmokłych czyni teren atrakcyjnym dla wielu grup bezkręgowców oraz drobnych zwierząt kręgowych, głównie płazów. Sam potok stanowi dogodne miejsce rozwoju dla licznych gatunków owadów, których cykl rozwojowy związany jest z środowiskiem wodnym. Występują tu przedstawiciele chruścików (*Trichoptera*), ważki (*Odonata*) reprezentujących głównie podrząd równoskrzydłych (*Zygoptera*). Dość licznie pojawiają się także pospolite gatunki muchówek (*Diptera*). Wiosną i latem spotyka się tutaj zarówno owady rozwijające się w mule czy w podmokłej ziemi (np. koziulkowate - *Tipulidae*) jak i żyjące na dnie cieków, wśród roślinności lub zagrzebane w podłożu (np. ochotkowate - *Chironomidae*).

Na otaczających remizę polach uprawnych spotkać można kuropatwy *Perdix perdix*, przepiórki *Turnix silvatica*, bażanty *Phasianus colchicus*, skowronki *Alauda arvensis* i potrzescze *Emberiza calandra*. Pierwsze dwa wymienione gatunki są tutaj rzadko

spotykane. Drastyczny spadek liczebności tych gatunków można zresztą obserwować od dłuższego czasu w całym kraju. Wpływa na to ograniczenie odpowiadających im biotopów jak również postępująca chemizacja rolnictwa, wzrost liczby drapieżników itp. Kuropatwa na terenie naszego kraju jest osiadłym ptakiem lęgowym. Jest ona typowym ptakiem naziemnym, preferującym otwarte przestrzenie, chociaż można ją spotkać również na skrajach lasów i zachwaszczonych zrębach. Należy podkreślić, iż dla omawianego gatunku duże znaczenie ma występowanie zbiorników wodnych, z których korzysta bezpośrednio pijąc wodę. Jest ptakiem umiejącym doskonale się maskować i dopiero przy bezpośrednim zagrożeniu podrywa się z głośnym furkotem.

W lesie porastającym dolinę potoku oraz okoliczne wzniesienia spotykane są gatunki preferujące siedliska zadrzewione. Należą do nich, między innymi, grzywacze *Columba palumbus*, słowiki rdzawe *Luscinia megarhynchos*, kosy *Tardus merula*, sroki *Pica pica*, dzięcioły duże *Dendrocopos major*, rudziki *Eritacus rubicula*, szpaki *Sturnus vulgaris*, sierpówki *Streptopelia orientalis* i wróble mazurki *Passer montanus*.

Ssaki na omawianym obszarze są stosunkowo nieliczne. Reprezentują je m.in. owadożerne: kret *Talpa europea*, jeż *Erinaceus europaeus*, ryjówka aksamitna *Sorex araneus* jak również takie gatunki jak: łasica łaska *Mustela nivalis*, wiewiórka *Citellus vulgaris*, dzik *Sus scrofa*, lis *Vulpes vulpes*. Na terenach otwartych obserwować można sarny *Capreolus capreolus* oraz, niestety rzadko, zające *Lepus europaeus*. Na terenie remizy „Bażaniec” występuje najmniejszy przedstawiciel z rodziny łasicowatych, łasica łaska. Jej naturalnymi wrogami są psy, koty, lisy, ptaki drapieżne i sowy. Coraz częściej pada również ofiarą ruchu kołowego. Wiewiórka występuje tutaj w dwóch odmianach barwnych rudej i czarnej. Zdarzają się także osobniki o ubarwieniu pośrednim.

Lisy przystosowały się do przebywania w bezpośrednim sąsiedztwie człowieka i mimo nieustannej presji doskonale dają sobie radę. Lisy odżywiają się głównie gryzoniami, ptakami, a w znacznie mniejszym stopniu zającami. Nory wygrzebywane są na okres wychowu młodych i są dobrze zamaskowane. Czasami są one zakładane miejscach tak niespodziewanych jak poblizsze wysypisk śmieci czy zwałowiska. Okres godowy lisów przypada na okres zimowy, styczeń-luty, a młode rodzą się po ok. 50 dniowej ciąży. Młode lisy rodzą się całkowicie niedołązone i wymagają troskliwej opieki ze strony matki.

Na otaczających „Bażaniec” polach uprawnych często obserwować można sarny, przedstawicieli parzystokopytnych. Na terenach rolniczych wokół remizy spotkać można zającą (*Lepus europaeus*).



W okresie wczesnowiosennym w rozlewiskach w potoku przepływającym przez jar oraz w okolicznych stawach gody odbywają niektóre gatunki płazów, między innymi żaba trawna *Rana temporaria* (gatunek wybitnie lądowy, wchodzący do wody wyłącznie w okresie godowym oraz w celu zimowania). Młode osobniki są aktywne w dzień i to je najczęściej spotykamy. Stosunkowo częsta jest ropucha szara *Bufo bufo*. W latach 90-tych XX wieku przylegające do remizy stawy były miejscem bytowania licznej populacji żaby zielonej *Rana lessonae*. Niestety, po okresie czyszczenia stawu płaz ten występuje tutaj nielicznie. Również rzadko spotkać można dawniej liczną traszkę zwyczajną *Triturus vulgaris*. Należy jednak podkreślić, iż omawiany teren jest bardzo dogodnym miejscem bytowania wymienionych gatunków płazów. Szczególne znaczenie ma występowanie graniczących ze sobą biotopów będących siedliskami tych zwierząt w różnych okresach ich życia. Miejsca ich rozrodu graniczą bezpośrednio z miejscami bytowania i zimowania zarówno form młodocianych jak i dorosłych. Sezonowe wędrówki omówionych gatunków nie przecinają więc większych tras komunikacyjnych czy innych niebezpiecznych terenów.

Fauna owadów omawianej remizy jest stosunkowo uboga. Ze względu na znaczne zacinienie oraz niezbyt bogatą szatę roślinną spotykamy tutaj głównie pospolite gatunki chrząszczy, muchówek, błonkówek i innych rzędów. Na olchach bardzo pospolitym przedstawicielem chrząszczy jest hurmak olchowiec *Agelastica alni*, który żeruje na liściach. W zacienionych i podmokłych partiach lasu odnaleźć można chrząszcze z rodziny stonkowatych, biedronkowatych, omomilkowatych i sprężykowatych. Rzadziej pojawiają się gatunki z rodziny żukowatych (Scarabeidae): ogrodnica niszczylistka, guniak czerwcyk coraz rzadszy w naszym rejonie chrabąszcz majowy.

Uboga jest fauna motyli oraz prostoskrzydłych, które preferują bardziej otwarte i nasłonecznione biotopy. Znacznie liczniej występują muchówki, których rozwój przebiega w wodzie lub środowiskach wilgotnych. Nad przylegającymi do remizy stawami stwierdzono kilka gatunków ważek: ważkę płaskobrzuchą, żagnicę, pałątki i szablaka.

Z mięczaków pojawiających się w „Bazańcu” wymienić można bursztynekę i winniczka *Helix pomatia* oraz ślimaki nagie: ślinika luzytańskiego *Arion rufus*, pomrowa wielkiego *Limax maximus* oraz pomrowika *Deroceras (A.) reticulatum*.

### Porównanie ze stanem z 1996 roku:

Obszar projektowanego użytku ekologicznego „Bażaniec” łączy w sobie wartości przyrodnicze i kulturowe, stanowiąc cenny obiekt na mapie miasta. Tu także występują drzewa objęte ochroną pomnikową i zabytkowa aleja lip, przy dawnym trakcie do siedziby Kotulińskich. Od lat 90-tych stan tego obszaru uległ niewielkim zmianom degradacyjnym. Do istotnych zjawisk niekorzystnych, obserwowanych na terenach leśnych należy liczne pojawianie się i wnikanie do kompleksów leśnych inwazyjnych gatunków obcego pochodzenia (rdestowce *Reynoutria* sp., nawłocie *Solidago* sp. oraz niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora*, który występuje masowo we wnętrzu kompleksów leśnych i stanowi znaczny udział w składzie roślinności runa). W ostatnich latach obserwuje się także spontaniczne rozprzestrzenianie się uprawianego orzecha włoskiego *Juglans regia*, który pojawia się tu na brzegach lasów i stawów. Wymienić tu także należy liczne pojawianie się siewek dębu czerwonego *Quercus robur* i kasztanowca białego *Aesculus hippocastanum*. Ślady degradacji widoczne są zazwyczaj na brzegach kompleksu leśnego, wewnątrz stan ten jest znacznie lepszy.

**W roku 2013 rozpoczęła się wycinka części starodrzewu sąsiadującego z założeniami ogrodowymi Pałacu Kotulińskich. Należy zwrócić uwagę na zakres tych prac celem zapobieżenia całkowitemu jego wycięciu w omawianej remizie.**

Pomimo tych negatywnych zjawisk obszar ten jest nadal cennym obiektem przyrodniczo-kulturowym, ważnym w strukturze ekologicznej miasta.

### Chronione gatunki roślin:

- Ochrona ścisła:

*Equisetum telmateia* – Skrzyp olbrzymi

- Ochrona częściowa:

*Frangula alnus* – Kruszyna pospolita, *Hedera helix* – Bluszcz pospolity, *Ribes nigrum*  
– Porzeczka czarna, *Viburnum opulus* – Kalina koralowa

**Uwaga: wytłuszczonym drukiem zaznaczono gatunki jednocześnie uznane za zagrożone i regionalnie rzadkie**

- Inne gatunki lokalnie rzadkie:

*Chrysosplenium alternifolium* – Śledziennica skrętolistna, *Ficaria verna* – Ziarnopłon wiosenny

### Chronione gatunki zwierząt:

Tab. 6. Wybrane chronione gatunki kręgowców stwierdzone na badanym terenie.

Nazwa taksonu <b>VERTEBRATA</b>	Nazwa polska <b>KRĘGOWCE</b>
<b>Amphibia</b>	<b>Płazy</b>
* <i>Triturus vulgaris</i> (L.)	Traszką zwyczajną W, L, P
* <i>Bufo bufo</i> (L.)	Ropucha szara W, L
<i>Rana temporaria</i> (L.)	Żaba trawna W, L, O
<i>Rana esculenta</i> L.	Żaba wodna W, P
<b>Aves</b>	<b>Ptaki</b>
* <i>Ciconia ciconia</i> (L.)	Bocian biały Z, S, O
* <i>Larus ridibundus</i>	Śmieszka Z, O, E
* <i>Dendrocygus major</i> (L.)	Dzięcioł duży L
* <i>Motacilla alba</i> L.	Pliszka siwa O
* <i>Turdus merula</i> L.	Kos L, S
* <i>Turdus pilaris</i> L.	Kwiczół O, EK, S
* <i>Parus caeruleus</i> L.	Modraszka L, S
* <i>Parus major</i> L.	Bogatka L, S
* <i>Certhia brachydactyla</i> C.L. Brehm	Pelzacz ogrodu S
* <i>Garrulus glandarius</i> (L.)	Sójka L, S
* <i>Corvus monedula</i> L.	Kawka Z, S, O
* <i>Sturnus vulgaris</i> L.	Szpak E, S
* <i>Passer domesticus</i> (L.)	Wróbel S
* <i>Fringilla coelebs</i> L.	Zięba L, S
<b>Mammalia</b>	<b>Ssaki</b>
<b>Insectivora</b>	<b>Owadożerne</b>
* <i>Sorex araneus</i> L.	Ryjówka aksamitna L, O, S
* <i>Talpa europea</i> L.	Kret E
* <i>Erinaceus europaeus</i> Martin	Jeż wschodni EK, S
<b>Rodentia</b>	<b>Grzyżnie</b>
<b>Carnivora</b>	<b>Drapieżne</b>
* <i>Mustela nivalis</i> L.	Łasica L, O, S

#### **Objaśnienia:**

L - gatunki leśne; O - gatunki terenów otwartych: pól, łąk, nieużytków; W - gatunki występujące w siedliskach wodnych lub w ich pobliżu; P - gatunki siedlisk nadwodnych, podmokłych i wilgotnych; E - gatunki eurytopowe; S - gatunki związane z siedliskami ludzkimi; EK - gatunki charakterystyczne dla ekotonów  
\*gatunki chronione

#### **Walory obszaru:**

- występowanie rzadkich i chronionych gatunków roślin naczyniowych
- bogata fauna zarówno zwierząt bezkręgowych jak i kręgowców
- dogodne warunki siedliskowe i migracyjne dla wszystkich gatunków zwierząt
- walory krajobrazowe i historyczne obszaru

### **Określenie i uzasadnienie form ochrony:**

walory przyrodnicze i krajobrazowe, możliwość wykorzystania remizy w celach dydaktycznych predysponują obszar do objęcia ochroną. Proponujemy nadać mu rangę **użytku ekologicznego**.

**Komentarz:** Zapropionowana forma ochrony odpowiada treści ustawy zgodnie z którą:

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mające znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka” wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nie użytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu. (art. 30 ustawy o ochronie przyrody).

### **Wskazówki do użytkowania obszaru:**

Utrzymanie zrównoważonej gospodarki leśnej i stawowej (rybactwo). Ograniczenie ruchu kołowego lub zabezpieczenie przejść w okresie migracji płazów. Wzmocnienie funkcji kulturowo-przyrodniczej obszaru z zachowaniem zasad ekologii i zrównoważonego rozwoju.

### **Rekomendacje dla działań ochronnych:**

Należy wstrzymać i zapobiegać zmianom antropogenicznym obszaru, utrzymać strukturę ekologiczną terenów leśnych, stawów i łąk. Monitorować stan zagrożenia przez inwazyjne gatunki roślin (rdestowce, niecierpki: gruczołowaty i drobnokwiatowy oraz dąb czerwony i czeremchę późną). Ocenić stan zdrowotny cennych okazów drzew i zastosować odpowiednie zabiegi pielęgnacyjne.

Koniec cytatu.

O tym, że warto chronić ten cenny przyrodniczo teren można przeczytać w kluczowych gminnych dokumentach.

W „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czechowice-Dziedzice” z 2017 roku czytamy:

*6.4.4. Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy – Remiza leśna „Bażaniec”* Obszarem proponowanym do objęcia formą ochrony jest teren obejmujący remizę leśną „Bażaniec”, zabytkowy park wraz z zespołem pałacowo-parkowym i podworskim oraz fragment doliny wraz ze stawami, zamykającej cały obszar od północnego zachodu. Las „Bażaniec” oraz sąsiadujące od południowego zachodu zbiorowiska łąkowe pełnią rolę węzła ekologicznego. Miejsce to stanowi schronienie dla wielu gatunków zwierząt. Las łąkowy został wykształcony w sposób płatowy, jest on miejscem występowania bogatego stanowiska skrzypu olbrzymiego. Występują tutaj również następujące rośliny chronione: konwalia, kalina i bluszcz pospolity. Opisywany obszar jest w całości atrakcyjny pod względem krajobrazowym. Proponuje się utworzenie zespołu przyrodniczo-krajobrazowego. Działanie to było postulowane także w dotychczas obowiązującym Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Czechowice-Dziedzice. Uzasadnieniem takiej decyzji jest fakt, że proponowane do objęcia ochroną są również tereny o dominujących walorach kulturowych. [2]

Natomiast w „Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice-Dziedzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028” możemy przeczytać:

*Proponowany zespół przyrodniczo-krajobrazowy - Remiza leśna „Bażaniec”* Obszarem proponowanym do objęcia formą ochrony jest teren obejmujący remizę leśną „Bażaniec”, zabytkowy park wraz z zespołem pałacowo-parkowym i podworskim oraz fragment doliny wraz ze stawami, zamykającej cały obszar od północnego zachodu. Miejsce to stanowi schronienie dla wielu gatunków zwierząt. Las łąkowy został wykształcony w sposób płatowy, jest on miejscem występowania bogatego stanowiska skrzypu olbrzymiego. Występują tutaj również następujące rośliny chronione: konwalia, kalina i bluszcz pospolity [3]

Tereny, o których ochronę wnioskujemy, przez ostatnie 10 lat zmieniły się, na szczęście dla tych terenów, w sposób nieznaczny. Wciąż są to tereny bardzo cenne przyrodniczo. Takich terenów w naszej gminie jest coraz mniej i za wszelką cenę musimy je chronić przed dalszą degradacją i dewastacją.

Las Bażaniec przez ostatnie kilkanaście/kilkadziesiąt lat był wykorzystywany jako dzikie wysypisko przez niektóre osoby mieszkające w pobliżu. Las ten był również lasem gospodarczym, z którego pozyskiwane było drewno. Dzięki wysiłkowi członków grupy Czechowiczanie dla przyrody udało się otrzymać zapewnienie z Nadleśnictwa Bielsko, że jako Lasy Państwowe zaprzestaną pozyskiwania drewna z „Bażańca”. Przeprowadziliśmy również kilka akcji zbierania śmieci z przedmiotowego lasu. Początkiem 2022 roku udało się nam wspólnie z Nadleśnictwem Bielsko wykonać zastawki w znajdującym się w „Bażańcu” cieku w celu zwiększenia bioróżnorodności oraz stworzenia dogodnych siedlisk dla owadów, płazów, gadów, ssaków i ptaków.

Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 roku jest modyfikacją ustawy z 1991 roku. Artykuł 42. brzmi następująco: *Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne oczka wodne, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płaty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodki skalne, skarpy, kamieńce, siedliska przyrodnicze oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin, zwierząt i grzybów, ich ostoje oraz miejsca rozmnażania lub miejsca sezonowego przebywania.* [4] Tereny, o których ochronę wnioskujemy w przedmiotowej petycji, bez wątpienia spełniają ustawowe wymagania dotyczące ustanowienia na przedmiotowym terenie użytku ekologicznego.

Teraz liczymy na Państwa wrażliwość przyrodniczą, szanowni Państwo Radni, i liczymy na przychylenie się do naszego wniosku o ustanowienie na przedmiotowym terenie użytku ekologicznego „Remiza leśna Bażaniec” oraz przyczynienia się do zachowania walorów przyrodniczych naszej gminy dla kolejnych pokoleń. Tym bardziej, że zapisy z art. 5, 74 i 86 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w sposób jednoznaczny wspierają nasze dążenie do zachowania tego cennego obszaru i objęcia go odpowiednią formą ochrony.

#### Bibliografia:

- [1] Prof. dr hab. Aleksander Herczek wraz z zespołem, *Aktualizacja waloryzacji przyrodniczej gminy Czechowice-Dziedzice*, Opracowanie wykonane na zlecenie Urzędu Miejskiego w Czechowicach-Dziedzicach Katowice, 2013.
- [2] „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Czechowice-Dziedzice”, 2017.
- [3] „Program Ochrony Środowiska dla Gminy Czechowice-Dziedzice na lata 2021-2024 z perspektywą do roku 2028”, 2021.
- [4] Ustawa o ochronie przyrody, z 2004 roku.

#### Załączniki:

1. Proponowane przez stronę społeczną zakazy dotyczące omawianego terenu
2. Lista podpisów poparcia petycji o ustanowienie użytku ekologicznego „Remiza leśna Bażaniec” w Czechowicach-Dziedzicach w ilości 62stron
3. Autopoprawka do petycji w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Remiza leśna Bażaniec”



## Załącznik 1.

Proponowane przez stronę społeczną zakazy dotyczące omawianego terenu:

1. niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu lub obszaru;
2. wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z odbudową, utrzymywaniem, remontem lub naprawą urządzeń wodnych;
3. uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby;
4. zaśmiecania;
5. dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli zmiany te nie służą ochronie przyrody;
6. likwidowania, zasypywania i przekształcania naturalnych zbiorników wodnych oraz obszarów wodno-błotnych;
7. wylewania gnojowicy;
8. zmiany sposobu użytkowania ziemi;
9. umyślnego zabijania dziko występujących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych oraz tarlisk i złożonej ikry;
10. zbioru, niszczenia, uszkodzenia roślin i grzybów;
11. usuwania martwych części roślin w tym drewna;
12. umieszczania tablic reklamowych.

Zakazów tych nie stosuje się gdy prace wykonywane są dla potrzeb badań naukowych, w celach obronności kraju, likwidacji niespodziewanych zagrożeń ludności, utrzymania bieżącego stanu danego siedliska (np. wykaszanie łąk) oraz likwidacji Inwazyjnych Gatunków Obcych.

Załącznik 3.

AUTOPOPRAWKA DO PETYCJI W SPRAWIE USTANOWIENIA UŻYTKU  
EKOLOGICZNEGO „REMIZA LEŚNA BAŻANIEC”

W petycji w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „Remiza leśna Bażaniec” dokonuje się następującej zmiany:

Z pierwszej strony przedmiotowej petycji usuwa się treść „240204\_4.0001.2105/11”.

Usunięta treść to numer działki gminnej łączącej ul. Kopernika z ul. Zamkową, która zgodnie z oczekiwaniami okolicznych mieszkańców powinna zostać przeznaczona na bezpieczny utwardzony łącznik ul. Zamkowej z ul. Kopernika.

Pierwsza strona przedmiotowej petycji otrzymuje następujące brzmienie:

„Szanowna Rado Miejska, my, niżej podpisani mieszkańcy gminy Czechowice-Dziedzice oraz osoby, którym dobro przyrody Czechowic-Dziedzic leży na sercu, zwracamy się z wnioskiem o ustanowienie, bez zbędnej zwłoki, użytku ekologicznego „Remiza leśna Bażaniec” na działkach o numerach:

240204\_4.0001.2078/92, 240204\_4.0001.2105/17, 240204\_4.0001.2105/16,  
240204\_4.0001.2078/98, 240204\_4.0001.2078/96, 240204\_4.0001.2078/97,  
– działki należące do gminy Czechowice-Dziedzice,  
240204\_4.0001.2078/63 – działka należąca do Lasów Państwowych.”

**UZUPEŁNIENIE PETYCJI W SPRAWIE USTANOWIENIA UŻYTKU EKOLOGICZNEGO  
„REMIZA LEŚNA BAŻANIEC” W CZECHOWICACH-DZIEDZICACH**

Powołując się na ustawę o petycjach z dnia 11 lipca 2014 r., uzupełniam petycję w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „REMIZA LEŚNA BAŻANIEC” w Czechowicach-Dziedzicach o następującą informację:

Osobą reprezentującą grupę podmiotów wnoszących petycję w sprawie ustanowienia użytku ekologicznego „REMIZA LEŚNA BAŻANIEC” w Czechowicach-Dziedzicach jest \_\_\_\_\_